

Ebben a mondatban is a *körülbelül* határozó teszi szükségessé a birtokosragot, de határozó nélkül is jobb volna a ragos alak: A fogasnak 34000 receptjét ismerem.

A többszörös birtokviszonyban álló kifejezésnek utolsó birtokos jelzője mellől sem szoktuk elhagyni a *-nak*, *-nek* ragot. (V. ö. Dengl János, Magyar nyelvhelyesség és a magyar stílus, Bpest, 1937. 214. l.) Gréta Garbo Kaméliás hölgye bemutatója (Ellenzék, 1937. III. 13.), helyesebben: Greta Garbo Kaméliás hölgyének bemutatója. — Hasonló okból hibás ez a cím, illetve felirat is: Óda Bem szobra leleplezésére (Szász Károly egyik költeményének címe), helyesebben: Óda Bem szobrának leleplezésére; egy másik: A Regáti Misszió Barátai Perselye (a mondott persely felirata), helyesen: A Regáti Misszió Barátainak Perselye.

Újabb hibás mondatok: Ama gondolkodók közé tartozott, akik számára az igazságkereső ember magatartása lényegesebb volt (Századunk, 1937. 248. l.), helyesen: Ama gondolkodók közé tartozott, akiknek számára... lényegesebb volt, mert a *-nek* rag nélkül első pillanatban nem tudjuk, hogy az *akik* névmás alany-é vagy birtokosjelző. Ugyanez a baja ennek is: Wallis Warfield a 40 éven felüli asszonynak mintaképe lett, aki számára a romantika nem halt meg (Ellenzék, 1937. VI. 18.), helyesen: ...akinek számára a romantika nem halt meg soha.

Brüll Emánuel.

A nyelvművelés hírei.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának 1937. június 4-én tartott ülésén a Bizottság addigi elnöke, a mult évben 80. évét betöltő Szinnyi József bejelentette, hogy elnöki megbízatása lejárt, és kérte a Bizottságot, hogy helyébe a sok erélyt kívánó elnöki tisztségre Pintér Jenő rendes tagot, tankerületi főigazgatót válassza meg. A jelenlevők köszönetet mondtak az elnöki tisztségtől megváló Szinnyi Józsefnek a nyelvművelés terén kifejtett buzgó és eredményes munkájáért, és ajánlása alapján egyhangú lelkesedéssel Pintér Jenőt választották meg a bizottság elnökévé. Az új elnök munkássága friss lendületet ad és messze szétágazó lehetőségeket jelent a nyelvművelés munkájának. — A Bizottságnak egy később (szept. 14-én) tartott ülésén az új elnök a Bizottság tevékenységének lényegét a nyelvújításban és a nyelvörzésben határozta meg. „Miben különbözik mozgalmunk — mondotta — akár Kazinczy Ferenc nyelvújításától, akár Szarvas Gábor nyelvörzésétől? Abban, hogy mi megtartjuk mind a két mozgalom előnyeit, de óvakodunk a túlzás hátrányaitól. Látjuk, miben tévedtek elődeink, hasznunkra fordítjuk, ami helyes volt törekvéseikben. Nyelvújítók vagyunk, mint másfél századdal ezelőtt Kazinczy Ferencék, nyelvörök vagyunk, mint néhány emberöltővel ezelőtt Szarvas Gáborék. Egyesítjük a két irányt, új ágakat oltunk a nyelv fáján, lenyesegetjük a vadgalyakat“. Az új elnök munkásságának nyomán a Bizottság működése is az eddigieknél szélesebb körökre és rétegekre terjed ki. Mint tankerületi főigazgató nemcsak saját kerületében bírhatja rá a tanári karokat arra, hogy a nyelvművelés kérdésével

komolyan foglalkozzanak, hanem a többi tankerületi főigazgatókat is felszólította, hogy csatlakozzanak a nyelv-művelő mozgalomhoz és tegyék magukévá a Bizottság célkitűzéseit. E felszólításra érkezett válaszokból kiténik, hogy a Bizottság a közoktatásügy e vezetőiben lelkes munkatársakra számíthat. Az elnök a Bizottság minden ülésén a nyelv-művelő munka újabb és újabb mozgalmi eredményéről számol be. Pintér Jenő összehívta a neveléstudományi és oktatásügyi folyóiratok szerkesztőit és tanácskozott velök, hogy milyen módon kelthetnék fel az érdeklődést a nyelvhelyesség kérdése iránt, s a folyóiratok miképpen tehetnék bensőségesebbé és eredményesebbé a nyelv-művelő munkát. A tanácskozás alkalmával a szerkesztők legnagyobb készséggel ajánlották közreműködésüket a nyelv-védelem ügyében. Bár a Nyelv-művelő Bizottságnak sok munkát ad a különböző folyóiratok, egyesületek és iskolák emlékiratainak, javaslatainak, szóajánlásainak megtárgyalása, de e tevékenységében a legnagyobb gondosságot és ovatosságot mutatja.

A Bizottság elnök-változásával egyidejűleg a Magyar Tudományos Akadémia nyelv-művelő folyóiratának, a „Magyarosan“-nak szerkesztésében is változás történt, mert az addigi szerkesztő, *Zsirai Miklós*, a budapesti egyetem finn-ugor tanszékének tanára, elfoglaltsága miatt megvált a szerkesztői tisztől. A lemondott szerkesztő a szakember gondosságával irányította a folyóirat munkáját. Helyébe előbb *Nagy J. Bélát*, majd az ő lemondása után *Putnoky Imrét*, a M. T. Akadémia Szótári Bizottságának tagját választották meg szerkesztőül. Az új szerkesztőben olyan nyelv-művelő került a Magyarosan élére, aki a Magyar Nyelv hasábjain megjelent cikkeivel már évtizedek óta képviseli e mozgalom érdekeit. Pintér Jenő és az új szerkesztő munkásságának eredményeképpen a folyóirat egyre több gondot fordít az iskolák nyelv-művelési mozgalmainak ismertetésére és támogatására. Szerencsés újítás az is, hogy *Lapszemlé*-jében számontartja a folyóiratok és napilapok nyelv-művelő cikkeit; így legalább nem vesznek el szemünk elől sokszor jobb sorsra érdemes cikkeket.

Szta.

A nyelv-művelés vidéki hulláma.

Amennyire sajnálatos, hogy itt a központban, a nyelv-művelő mozgalom alig egy évi buzgolkodás után, szárnyaszegetten lehanyagolt,¹ éppen annyira örvendetes az, hogy hallani egy-egy vidéki megmozdulásról, amely azt mutatja, hogy ott is élnek még anyanyelvünk ügyével komolyan gondolk. Legutóbb egy ismerősöm egy vidéki lap egyik számát juttatta el hozzám. A kis hetilap vezércikke rendkívül érdekes fejtegetést közöl az anyanyelv művelésének szükségességéről. A cikkhez fűzött szerkesztői megjegyzés szerint e cikk annak az előadásnak kivonata, amelyet híres hasadékunk városának Unitárius Leányegylete múlt év november 10-i ismeretterjesztő estélyén *N. Gombos Mária* tartott.²

¹ Vö. a *Hanyaglás a nyelv-művelésben és a Hanyaglás-e ez?* című cikket folyóiratunk XLII (1937). évf. 185. és 278. lapján.

² Az előadás szövegéből idézett részeket a nyomdai és más hibáktól mentesítve közlöm.